

**MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD
ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU**

PREDMET BR. IT-00-39 & 40-PT

TUŽILAC MEĐUNARODNOG SUDA

PROTIV

**MOMČILA KRAJIŠNIKA
i
BILJANE PLAVŠIĆ**

IZMIJENJENA KONSOLIDOVANA OPTUŽNICA

Tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, na osnovu svog ovlašćenja iz člana 18 Statuta Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljnjem tekstu: Statut Međunarodnog suda), optužuje

MOMČILA KRAJIŠNIKA i BILJANU PLAVŠIĆ

za **GENOCID, ZLOČINE PROTIV ČOVJEČNOSTI i KRŠENJA ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA** kako slijedi:

OPTUŽENI

1. **Momčilo KRAJIŠNIK**, sin Sretena i Milke (rođene Špirić), rođen je 20. januara 1945. u Zabrđu, opština Novi Grad, Sarajevo, Bosna i Hercegovina. Bio je jedan od vodećih članova Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: "SDS") i član raznih tijela i odbora SDS-a. Dana 12. jula 1991. **Momčilo KRAJIŠNIK** je izabran u Glavni odbor SDS-a. Bio je predsjednik Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: "skupština

bosanskih Srba”) od 24. oktobra 1991. i najmanje do novembra 1995. godine. Bio je član Savjeta za nacionalnu bezbjednost republike bosanskih Srba, a od početka juna 1992. do 17. decembra 1992. bio je član proširenog Predsjedništva republike bosanskih Srba.

2. **Biljana PLAVŠIĆ**, kći Svetislava, rođena je 7. jula 1930. u Tuzli, opština Tuzla, Bosna i Hercegovina. Bila je jedan od vodećih članova SDS-a od vremena njegovog osnivanja u Bosni i Hercegovini. Od 18. novembra 1990. do aprila 1992. godine **Biljana PLAVŠIĆ** je bila član kolektivnog Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Bila je na funkciji predsjednika Savjeta za zaštitu ustavnog poretka Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Od 28. februara 1992. do 12. maja 1992. bila je vršilac dužnosti predsjednika Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Bila je član Savjeta za nacionalnu bezbjednost republike bosanskih Srba. Dana 12. maja 1992. godine postala je član tročlanog Predsjedništva republike bosanskih Srba, a od početka juna 1992. do 17. decembra 1992. **Biljana PLAVŠIĆ** je bila član proširenog Predsjedništva republike bosanskih Srba.

INDIVIDUALNA KRIVIČNA ODGOVORNOST

Član 7(1) Statuta Međunarodnog suda

3. **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** snose individualnu krivičnu odgovornost prema članu 7(1) Statuta Međunarodnog suda, za zločine iz članova 3, 4 i 5 Statuta Međunarodnog suda za koje ih tereti ova optužnica koje su oni planirali, podsticali, naredili, počinili, odnosno čije su planiranje, pripremu ili izvršenje na neki drugi način pomagali i podržavali. Upotrebom riječi "počinili" u ovoj optužnici tužilac ne podrazumijeva da su optuženi lično fizički počinili bilo koji od zločina za koje su okrivljeni. Riječ "počinili" u ovoj optužnici označava učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu.

4. Udruženi zločinački poduhvat obuhvatao je teritorije u okviru bivše Jugoslavije. U Republici Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Bosna i Hercegovina), cilj udruženog zločinačkog poduhvata bio je trajno uklanjanje, silom ili drugim sredstvima, bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva s velikih područja Bosne i Hercegovine, činjenjem zločina koji su kažnjivi prema članovima 3, 4 i 5 Statuta Međunarodnog suda. I **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** su učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu kao saizvršiocima. Alternativno, optuženi su u udruženom zločinačkom poduhvatu učestvovali kao pomagači i podržavaoci.

5. Zločini navedeni u svim tačkama ove optužnice bili su u sklopu cilja udruženog zločinačkog poduhvata, a i **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** posjedovali su stanje svijesti potrebno za počinjenje svakog od tih zločina. Alternativno, zločini navedeni u svim tačkama ove optužnice bili su prirodne i predvidive posljedice izvršenja udruženog zločinačkog poduhvata, a **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** su bili svjesni toga da su ti zločini moguća posljedica izvršenja udruženog zločinačkog poduhvata.

6. Udruženi zločinački poduhvat je postojao u vrijeme činjenja djela u osnovi koja se navode u ovoj optužnici i u vrijeme kad su oboje optuženih činili radnje u svojstvu učesnika pospješujući dotični poduhvat.

7. U udruženom zločinačkom poduhvatu učestvovali su brojni pojedinci. Svaki je učesnik, djelima ili propustima, doprinio ostvarivanju cilja tog poduhvata. **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** su djelovali u dogovoru s drugim članovima udruženog zločinačkog poduhvata, uključujući Radovana KARADŽIĆA i Nikolu KOLJEVIĆA. Među ostalim članovima udruženog zločinačkog poduhvata bili su: Slobodan MILOŠEVIĆ, Željko RAŽNATOVIĆ (zvani Arkan), general Ratko MLADIĆ, general Momir TALIĆ, Radoslav BRĐANIN, te drugi članovi rukovodstva bosanskih Srba na republičkom, regionalnom i opštinskom nivou; članovi rukovodstva SDS-a na republičkom, regionalnom i opštinskom nivou; pripadnici Jugoslovenske narodne armije (u daljnjem tekstu: JNA), Vojske Jugoslavije (u daljnjem tekstu: VJ), vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, kasnije Vojske Republike Srpske (u daljnjem tekstu: VRS), Teritorijalne odbrane bosanskih Srba (u daljnjem tekstu: TO), policije bosanskih Srba (u daljnjem tekstu: MUP), te pripadnici srbijanskih i bosansko-srpskih paravojnih snaga i dobrovoljačkih jedinica te vojne i političke ličnosti iz (Socijalističke) Federativne Republike Jugoslavije, Republike Srbije i Republike Crne Gore.

8. **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** su, djelujući kao pojedinci ili putem svojih saradničkih odnosa sa drugima, svojih položaja i članstava navedenih niže u paragrafima 12 i 13, te u dogovoru s drugim članovima udruženog zločinačkog poduhvata, na sljedeći način učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu:

- a) formulisanjem, pokretanjem, promovisanjem, učešćem i/ili podsticanjem razvoja i sprovođenja politike SDS-a i državne politike bosanskih Srba koja je za svrhu imala ostvarenje cilja udruženog zločinačkog poduhvata;
- b) učešćem u osnivanju, podršci ili održavanju organa SDS-a i državnih organa bosanskih Srba na republičkom, regionalnom, opštinskom i lokalnom nivou, uključujući krizne štabove, ratna predsjedništva, ratna povjereništva (u

daljnjem tekstu: politički i državni organi bosanskih Srba) te VRS, TO i MUP (u daljnjem tekstu: snage bosanskih Srba), preko kojih su mogli postići cilj udruženog zločinačkog poduhvata;

- c) podržavanjem, podsticanjem, omogućavanjem ili učešćem u širenju informacija bosanskim Srbima da im prijete opasnost ugnjetavanja od strane bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, da su teritorije na kojima žive bosanski Muslimani i bosanski Hrvati zemlja bosanskih Srba, ili informacija čija je svrha bila da na neki drugi način bosanskim Srbima usade strah i mržnju prema bosanskim Muslimanima i bosanskim Hrvatima ili osiguraju njihovu podršku i učešće u postizanju ciljeva udruženog zločinačkog poduhvata;
- d) vođenjem, podsticanjem, bodrenjem i davanjem ovlasti političkim i državnim organima bosanskih Srba i snagama bosanskih Srba da djeluju na ostvarivanju cilja udruženog zločinačkog poduhvata;
- e) vršenjem efektivne kontrole nad političkim i državnim organima bosanskih Srba i snagama bosanskih Srba, koji su učestvovali u počinjenju zločina navedenih u ovoj optužnici ili su omogućili njihovo počinjenje;
- f) podsticanjem, pomaganjem ili učešćem u nabavci oružja ili u raspodjeli oružja bosanskim Srbima u svrhu ostvarivanja cilja udruženog zločinačkog poduhvata;
- g) traženjem pomoći od snaga JNA/VJ i/ili paravojnih jedinica iz Srbije i paravojnih i dobrovoljačkih jedinica bosanskih Srba ili omogućavanjem ili koordinacijom učešća pomenutih snaga u svrhu ostvarivanja cilja udruženog zločinačkog poduhvata;
- h) upućivanjem ili podsticanjem svojih podređenih u političkim i državnim organima bosanskih Srba i snagama bosanskih Srba da vode, pomažu ili traže pomoć od snaga JNA/VJ i/ili paravojnih jedinica iz Srbije i paravojnih i dobrovoljačkih jedinica bosanskih Srba u počinjenju djela u svrhu ostvarivanja cilja udruženog zločinačkog poduhvata;
- i) vođenjem, podržavanjem ili podsticanjem integrisanja u snage bosanskih Srba pripadnika paravojnih snaga i dobrovoljačkih snaga za koje se znalo ili sumnjalo da su učestvovali u zločinima;

- j) pomaganjem ili podržavanjem ili poticanjem na činjenje daljnjih zločina nesprovođenjem istrage, nepreduzimanjem mjera po istrazi, te nekažnjavanjem podređenih u snagama bosanskih Srba za zločine počinjene nad bosanskim Muslimanima, bosanskim Hrvatima ili drugim ne-Srbima u cijelom periodu na koji se odnosi ova optužnica; ili
- k) učešćem, podržavanjem ili omogućavanjem pokušaja da se predstavnicima međunarodne zajednice, nevladinih organizacija i javnosti uskrate tačne ili dostave pogrešne informacije o zločinima nad bosanskim Muslimanima, bosanskim Hrvatima ili drugim ne-Srbima u Bosni i Hercegovini i o ulozi koju su u tim zločinima odigrale snage bosanskih Srba.

9. **Momčilo KRAJIŠNIK i Biljana PLAVŠIĆ** su na gore navedeni način učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu. Po toj osnovi oboje snose individualnu krivičnu odgovornost za te zločine prema članu 7(1) Statuta Međunarodnog suda, pored odgovornosti prema istom članu za planiranje, podsticanje, naređivanje ili pomaganje i podržavanje na drugi način planiranja, pripreme ili izvršenja tih zločina.

Član 7(3) Statuta Međunarodnog suda

10. **Momčilo KRAJIŠNIK i Biljana PLAVŠIĆ** su, tokom vremena u kojem su bili u nadređenom položaju, individualno krivično odgovorni i za djela i propuste svojih podređenih, po članu 7(3) Statuta Međunarodnog suda. Nadređeni je odgovoran za krivična djela svojih podređenih ako je znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju počinuti takva djela ili da su ih već počinili, a nadređeni nije preduzeo nužne i razumne mjere da spriječi takva djela ili kazni počinioce.

11. **Momčilo KRAJIŠNIK i Biljana PLAVŠIĆ** su, u svojstvu vršioca dužnosti predsjednika (Plavšić) ili člana Predsjedništva (Plavšić) i proširenog Predsjedništva (Plavšić i Krajišnik) Srpske Republike Bosne i Hercegovine, imali *de iure* kontrolu i vlast nad snagama bosanskih Srba te političkim i državnim organima bosanskih Srba koji su učestvovali u krivičnim djelima koja im se stavljaju na teret u ovoj optužnici.

12. **Momčilo KRAJIŠNIK** je bio na istaknutom položaju u rukovodstvu bosanskih Srba i u saradničkom odnosu sa Radovanom KARADŽIĆEM, **Biljanom PLAVŠIĆ**, Nikolom KOLJEVIĆEM, drugim članovima rukovodstva bosanskih Srba, te drugim članovima udruženog zločinačkog poduhvata. Bio je član Savjeta za nacionalnu bezbjednost, proširenog Predsjedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine, Glavnog odbora SDS-a, te Skupštine bosanskih Srba čiji je bio i

predsjednik. Na osnovu tih saradničkih odnosa, položaja i članstava, imao je *de facto* kontrolu i vlast nad snagama bosanskih Srba te političkim i državnim organima bosanskih Srba i njihovim agentima, koji su učestvovali u krivičnim djelima za koja tereti ova optužnica.

13. **Biljana PLAVŠIĆ** je bila na istaknutom položaju u rukovodstvu bosanskih Srba i u saradničkom odnosu sa Radovanom KARADŽIĆEM, Nikolom KOLJEVIĆEM, **Momčilom KRAJIŠNIKOM**, drugim članovima rukovodstva bosanskih Srba i drugim članovima udruženog zločinačkog poduhvata. Bila je član Savjeta za nacionalnu bezbjednost, vršilac dužnosti predsjednika, član Predsjedništva i proširenog Predsjedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine, te istaknuti član SDS-a. Na osnovu tih saradničkih odnosa, položaja i članstava, imala je *de facto* kontrolu i vlast nad pripadnicima snaga bosanskih Srba te političkim i državnim organima bosanskih Srba i njihovim agentima, koji su učestvovali u krivičnim djelima za koja tereti ova optužnica.

14. **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** su znali ili je bilo razloga da znaju da se njihovi podređeni spremaju počinuti ili da su već počinili sva krivična djela za koja tereti ova optužnica, a nisu preduzeli nužne i razumne mjere da spriječe takva djela niti da kazne počinioce. Oboje optuženih stoga snose individualnu krivičnu odgovornost po članu 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

OPTUŽBE

TAČKE 1 i 2 GENOCID, SAUČESNIŠTVO U GENOCIDU

15. Između 1. jula 1991. i 30. decembra 1992. godine **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ**, djelujući kao pojedinci ili u dogovoru sa Radovanom KARADŽIĆEM, Nikolom KOLJEVIĆEM i drugim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali pripremu ili izvršenje djelimičnog uništenja nacionalne, etničke, rasne ili vjerske grupe bosanskih Muslimana odnosno bosanskih Hrvata kao takve, na područjima Bosne i Hercegovine.

16. Kao što se navodi u paragrafima od 3 do 9, **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** su učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu. Cilj udruženog zločinačkog poduhvata postignut je prvenstveno progonima po prepoznatljivom obrascu, kako je navedeno u ovoj optužnici. U nekim opštinama je ta kampanja progona uključivala, ili je eskalirala do te mjere da je uključila, ponašanje čija je namjera bila da se djelimično uništi nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa

bosanskih Muslimana odnosno bosanskih Hrvata kao takva. U tim su opštinama snage bosanskih Srba birale za cilj značajan dio grupe bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, konkretno njihovo vodstvo, kao i znatan broj pripadnika tih dviju grupa, s namjerom da ih unište. Do najekstremnijih manifestacija ovog oblika djelimičnog uništenja bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata došlo je u Bosanskom Novom, Brčkom, Ključu, Kotor Varošu, Prijedoru i Sanskom Mostu.

17. Uništenje ovih grupa je izvedeno na sljedeći način:

- a) rasprostranjenim ubijanjem bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, uključujući vodeće članove njihovih zajednica, i to tokom i nakon napada na gradove i sela u tim opštinama, te ubijanjem bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata povezanim sa zatočeničkim objektima. Među slučajevima lišavanja života do kojih je došlo tokom i nakon tih napada su i ubistva navedena u **Prilogu A**. Među slučajevima lišavanja života povezanim sa zatočeničkim objektima su i ubistva navedena u **Prilogu B**.
- b) nanošenjem teške tjelesne ili duševne povrede bosanskim Muslimanima i bosanskim Hrvatima, uključujući vodeće članove njihovih zajednica, za vrijeme njihovog zatoništva u zatočeničkim objektima. Među zatočeničkim objektima su i oni navedeni u **Prilogu C**. Na tim mjestima zatočenici su bili podvrgavani okrutnom ili nečovječnom postupanju, uključujući mučenje, fizičko i psihičko zlostavljanje, seksualno nasilje i premlaćivanje.
- c) zatočenjem bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, uključujući vodeće članove njihovih zajednica, u logorima i zatočeničkim objektima u uslovima života sračunatim da dovedu do fizičkog uništenja, konkretno putem okrutnog i nečovječnog postupanja koje je uključivalo mučenje, fizičko i psihičko zlostavljanje te seksualno nasilje, nehumane uslove života, prisilni rad, kao i neobezbjedivanje odgovarajućeg smještaja, zaklona, hrane, vode, medicinske pomoći i higijensko-sanitarnih uslova. Među zatočeničkim objektima su i oni navedeni u **Prilogu C**.

Tim djelima i propustima **Momčilo KRAJIŠNIK i BILJANA PLAVŠIĆ** učestvovali su u sljedećem:

Tačka 1: GENOCID, kažnjiv po članovima 4(3)(a), te 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda; i/ili

Tačka 2: SAUČESNIŠTVO U GENOCIDU, kažnjivo po članovima 4(3)(e), te 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

TAČKA 3 PROGONI

18. Između 1. jula 1991. i 30. decembra 1992., **Momčilo KRAJIŠNIK** i **BILJANA PLAVŠIĆ**, djelujući kao pojedinci ili u dogovoru međusobno i sa Radovanom **KARADŽIĆEM**, Nikolom **KOLJEVIĆEM** i drugim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje progona bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata ili drugog nesrpskog stanovništva u sljedećim opštinama: Banja Luka, Bijeljina, Bileća, Bosanska Krupa, Bosanski Novi, Bosanski Petrovac, Bratunac, Brčko, Čajniče, Čelinac, Doboj, Donji Vakuf, Foča, Gacko, Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Ključ, Kalinovik, Kotor Varoš, Nevesinje, Novi Grad, Novo Sarajevo, Pale, Prijedor, Prnjavor, Rogatica, Rudo, Sanski Most, Šipovo, Sokolac, Teslić, Trnovo, Višegrad, Vlasenica, Vogošća i Zvornik (u daljnjem tekstu: opštine).

19. Snage bosanskih Srba te politički i državni organi bosanskih Srba i njihovi agenti počinili su u tim opštinama progone bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata odnosno drugog nesrpskog stanovništva. Ti su progoni obuhvatali sljedeće:

- a) uvođenje i održavanje mjera ograničavanja i diskriminacije, uključujući sljedeće:
 - i. uskraćivanje slobode kretanja;
 - ii. uskraćivanje zaposlenja putem uklanjanja s rukovodećih položaja u lokalnim državnim institucijama i policiji i opštim otpuštanjem s posla;
 - iii. ometanje privatnosti putem samovoljnih pretresanja stanova;
 - iv. uskraćivanje prava na sudski postupak; i
 - v. uskraćivanje ravnopravnog pristupa javnim službama;
- b) lišavanje života tokom i nakon napada na sela i gradove u opštinama, među kojima su i ubistva navedena u **Prilogu A**;
- c) okrutno ili nečovječno postupanje tokom i nakon napada na sela i gradove u opštinama, uključujući mučenje, fizičko i psihičko zlostavljanje, seksualno nasilje i prisiljavanje na život u nehumanim životnim uslovima;
- d) prisilno premještanje ili deportaciju;

- e) protivpravno zatočenje u zatočeničkim objektima, uključujući objekte navedene u **Prilogu C**;
- f) lišavanje života povezano sa zatočeničkim objektima, uključujući ubistva navedena u **Prilogu B**;
- g) okrutno ili nečovječno postupanje u zatočeničkim objektima, uključujući objekte navedene u **Prilogu C**. To postupanje je obuhvatalo mučenje, fizičko i psihičko zlostavljanje, te seksualno nasilje;
- h) stvaranje i održavanje nehumanih životnih uslova u zatočeničkim objektima, uključujući objekte navedene u **Prilogu C**. Ti uslovi obuhvataju i činjenicu da nisu bili obezbijeđeni odgovarajući:
 - i. smještaj i zaklon;
 - ii. hrana i voda;
 - iii. medicinska pomoć; i
 - iv. higijensko-sanitarni uslovi;
- i) prisilni rad, uključujući kopanje grobova i rovova te druge oblike prisilnog rada na linijama fronta i korištenje bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata ili drugog nesrpskog stanovništva kao živih štitova;
- j) oduzimanje ili pljačkanje imovine tokom i nakon napada, u zatočeničkim objektima i tokom deportacije ili prisilnog premještanja. Oduzimanje imovine obuhvatalo je i praksu prisiljavanja bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata ili drugog nesrpskog stanovništva da potpišu dokumente kojima svoju imovinu prepuštaju državnim organima bosanskih Srba kako bi im bilo dopušteno da napuste spomenute opštine; ili
- k) namjerno ili bezobzirno uništavanje privatne imovine, uključujući stambene i poslovne prostore, te javnih dobara, uključujući kulturne spomenike i svetišta navedena u **Prilogu D**.

20. Snage bosanskih Srba te politički i državni organi bosanskih Srba i njihovi agenti, počev od marta 1992. napali su gradove i sela u spomenutim opštinama i preuzeli kontrolu nad njima. Prije, tokom i nakon tih napada, počinili su djela progona nabrojana u paragrafu 19 nad bosanskim Muslimanima, bosanskim Hrvatima odnosno drugim nesrpskim stanovništvom.

21. Snage bosanskih Srba te politički i državni organi bosanskih Srba i njihovi agenti osnovali su i vodili zatočeničke objekte u spomenutim opštinama. Nakon napada, bosanski Muslimani, bosanski Hrvati odnosno drugo nesrpsko stanovništvo, zatočeni su u tim objektima i podvrgnuti djelima progona nabrojanim u paragrafu 19.

22. Snage bosanskih Srba te politički i državni organi bosanskih Srba i njihovi agenti, od početka aprila 1992. vršili su progone putem prisilnog premještanja i/ili deportacije bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata odnosno drugog nesrpskog stanovništva na područja unutar i izvan Bosne i Hercegovine, kao što je navedeno u paragrafu 19.

23. Snage bosanskih Srba te politički i državni organi bosanskih Srba koji su počinili progone u spomenutim opštinama vršili su te radnje sa snagama JNA/VJ-a i paravojnim jedinicama iz Srbije i paravojnim i dobrovoljačkim jedinicama bosanskih Srba.

Tim djelima i propustima **Momčilo KRAJIŠNIK** i **BILJANA PLAVŠIĆ** učestvovali su u sljedećem:

Tačka 3: Progoni na političkim, rasnim i vjerskim osnovama, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(h), te 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

TAČKE 4, 5 i 6 ISTREBLJENJE I LIŠAVANJE ŽIVOTA

24. Između 1. jula 1991. i 30. decembra 1992. godine **Momčilo KRAJIŠNIK** i **BILJANA PLAVŠIĆ**, djelujući kao pojedinci ili u dogovoru međusobno i sa Radovanom **KARADŽIĆEM**, Nikolom **KOLJEVIĆEM** i drugim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali pripremu ili izvršenje istrebljenja i ubistva bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata ili drugog nesrpskog stanovništva u spomenutim opštinama. Istrebljenje i ubistvo je izvedeno na sljedeći način:

- a) ubijanjem tokom i nakon napada na gradove i sela, uključujući lišavanje života navedeno u **Prilogu A**; i
- b) ubijanjem povezanim sa zatočeničkim objektima, uključujući lišavanje života navedeno u **Prilogu B**.

25. Tužilac navodi i pozivom na njih u sadržaj ovih tačaka uvrštava paragrafe 18-23.

Tim djelima i propustima **Momčilo KRAJIŠNIK** i **BILJANA PLAVŠIĆ** učestvovali su u sljedećem:

Tačka 4: Istrebljenje, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(b), te 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda; ili

Tačka 5: Ubistvo, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(a), te 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda; ili

Tačka 6: Ubistvo, **KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA**, sankcionisano zajedničkim članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949., kažnjivo po članovima 3, te 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

TAČKE 7-8 DEPORTACIJA, NEHUMANA DJELA

26. Tužilac navodi i pozivom na njih u sadržaj ovih tačaka uvrštava paragrafe 18-23.

27. Između 1. jula 1991. i 30. decembra 1992. godine **Momčilo KRAJIŠNIK** i **BILJANA PLAVŠIĆ**, djelujući kao pojedinci ili u dogovoru međusobno i sa Radovanom **KARADŽIĆEM**, Nikolom **KOLJEVIĆEM** i drugim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali pripremu ili izvršenje prisilnog premještanja i deportacije bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata ili drugog nesrpskog stanovništva iz spomenutih opština.

Tim djelima i propustima **Momčilo KRAJIŠNIK** i **BILJANA PLAVŠIĆ** učestvovali su u sljedećem:

Tačka 7: Deportacija, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(d), te 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda; i

Tačka 8: Nehumana djela (prisilno premještanje), **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(i), te 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

OPŠTI NAVODI

28. Sva djela i propusti za koje ova optužnici tereti kao za djelo genocida ili saučesništva u genocidu počinjeni su sa namjerom da se unište, u cijelosti ili djelimično, bosanski Muslimani odnosno bosanski Hrvati, nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa kao takva.

29. Sva djela i propusti za koje ova optužnica tereti kao za djelo zločina protiv čovječnosti bili su dio rasprostranjenog ili sistematskog napada uperenog protiv bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata odnosno drugog nesrpskog civilnog stanovništva u Bosni i Hercegovini.

30. Za sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, u Bosni i Hercegovini je postojalo stanje oružanog sukoba.

31. **Momčilo KRAJIŠNIK** i **Biljana PLAVŠIĆ** su bili dužni da se pridržavaju zakona i običaja koji regulišu vođenje oružanih sukoba, uključujući Ženevske konvencije iz 1949. i njihove dopunske protokole.

DODATNE ČINJENICE

32. U Bosni i Hercegovini su 1990. godine održani višestranački izbori. Na republičkom nivou, SDA (Stranka demokratske akcije), glavna stranka bosanskih Muslimana, osvojila je 86 mjesta; SDS (Srpska demokratska stranka), glavna stranka bosanskih Srba, osvojila je 72 mjesta, a HDZ (Hrvatska demokratska zajednica), glavna stranka bosanskih Hrvata, osvojila je 44 mjesta u Skupštini.

33. U političkoj platformi SDS-a naglašavalo se jedinstvo Srba unutar zajedničke države. Početkom 1991. SDS je počeo da organizuje određena područja Bosne i Hercegovine u srpske regionalne strukture.

34. Dana 25. juna 1991. Slovenija i Hrvatska su proglasile nezavisnost. JNA je 26. juna 1991. ušla u oružani sukob u Sloveniji. U ljeto 1991. izbile su borbe u Hrvatskoj.

35. U augustu 1991. rukovodstvo SDS-a je uvelo sistem tajne komunikacije između lokalnog, regionalnog i republičkog nivoa. Mjesni odbori SDS-a bili su dužni da redovno podnose izvještaje rukovodstvu SDS-a.

36. Kako se nastavljao rat u Hrvatskoj, postajalo je sve vjerovatnije da će i Bosna i Hercegovina proglasiti nezavisnost. SDS je preduzela daljnje mjere za stvaranje

zasebne srpske teritorije u Bosni i Hercegovini, uključujući osnivanje srpskih autonomnih regija i oblasti.

37. U jesen 1991. JNA je počela da povlači svoje snage iz Hrvatske i da ih razmješta u Bosni i Hercegovini. SDS je, u sprezi s određenim elementima iz JNA, u tajnosti naoružao bosansko-srpsko civilno stanovništvo.

38. Dana 24. oktobra 1991. osnovana je zasebna skupština bosanskih Srba kao najviše predstavničko i zakonodavno tijelo Srba u Bosni i Hercegovini, a njome je dominirao SDS.

39. Bosanski Srbi su 9. i 10. novembra 1991. sproveli plebiscit o pitanju da li Bosna i Hercegovina treba da ostane u zajedničkoj jugoslovenskoj državi. Srbi su činili ogromnu većinu učesnika plebiscita i u nadmoćnom su broju glasali za ostanak u smanjenoj Jugoslaviji.

40. Skupština bosanskih Srba je 21. novembra 1991. teritorijom savezne jugoslovenske države proglasila sve opštine, mjesne zajednice i naseljena mjesta u kojima se na plebiscitu više od 50% ljudi srpske nacionalnosti izjasnilo za ostanak u toj državi, kao i ona mjesta u kojima su se građani drugih nacionalnosti izjasnili za ostanak u zajedničkoj jugoslovenskoj državi.

41. Dana 11. decembra 1991. skupština bosanskih Srba je dostavila JNA detaljan zahtjev, potpisan od strane **Momčila KRAJIŠNIKA**, kojim se od nje traži da svim raspoloživim sredstvima kao "sastavne dijelove države Jugoslavije" zaštititi one teritorije Bosne i Hercegovine na kojima je proveden plebiscit srpskog naroda i drugih građana o ostanku u zajedničkoj jugoslovenskoj državi.

42. SDS je 19. decembra 1991. izdao "Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim okolnostima", koje će SDS-u poslužiti kao nacrt projekta preuzimanja vlasti u opštinama, kao i za stvaranje kriznih štabova.

43. Skupština bosanskih Srba je 9. januara 1992. usvojila deklaraciju o proglašenju Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Dana 28. februara 1992., u Ustavu Srpske Republike Bosne i Hercegovine proglašeno je da teritorija te republike obuhvata teritorije srpskih autonomnih regija i oblasti i drugih srpskih etničkih cjelina u Bosni i Hercegovini, uključujući i područja u kojima je srpski narod ostao u manjini zbog genocida koji je nad njim izvršen u Drugom svjetskom ratu, te je ta republika proglašena dijelom jugoslovenske savezne države.

44. Od 29. februara do 2. marta 1992. održan je referendum o nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Većina bosanskih Srba je, na nagovor SDS-a, bojkotovala glasanje. Velika većina glasača na referendumu se izjasnila za nezavisnost.

45. Na 13. sjedinici skupštine bosanskih Srba, održanoj 24. marta 1992., donesen je zaključak da se za sljedeću sjednicu pripremi program preuzimanja vlasti u Republici srpskog naroda Bosne i Hercegovine.

46. Evropska zajednica je 6. aprila 1992. zvanično priznala nezavisnost Bosne i Hercegovine.

47. Na 16. sjednici skupštine bosanskih Srba, održanoj 12. maja 1992., Radovan KARADŽIĆ je objavio šest strateških ciljeva srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Ti su ciljevi obuhvatali (a) državno razgraničenje srpskog naroda od druge dvije nacionalne zajednice; (b) uspostavljanje koridora između Semberije i Krajine; (c) uspostavljanje koridora u dolini rijeke Drine, to jest, eliminisanje Drine kao granice između srpskih država; (d) uspostavljanje granice na rijekama Uni i Neretvi; (e) podjelu grada Sarajeva na srpski i muslimanski dio i osnivanje efektivne državne vlasti u oba dijela; (f) izlazak Republike Srpske na more. Ovi strateški ciljevi su istog dana objavljeni u odluci koju je potpisao **Momčilo KRAJIŠNIK** u svojstvu predsjednika skupštine bosanskih Srba.

48. Skupština bosanskih Srba je 12. maja 1992. izglasala i formiranje Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VRS), čime su praktički jedinice JNA koje su preostale u Bosni i Hercegovini i druge oružane snage koje su sa njima saradivale u Bosni i Hercegovini pretvorene u komande nove vojske. Skupština bosanskih Srba imenovala je Ratka MLADIĆA za komandanta Glavnog štaba VRS-a. Ratko MLADIĆ je u tom svojstvu bio direktno podređen Predsjedništvu.

/potpis na originalu/

Carla Del Ponte,
tužilac

Dana 7. marta 2002.
U Hagu, Nizozemska

2104/02
fv

PRILOG A			
LIŠAVANJE ŽIVOTA NEPOVEZANO SA ZATOČENIČKIM OBJEKTIMA			
Br.	Opština	Žrtve (ubijeni)	Datum
1	Bijeljina	1.1 Ubistvo najmanje 48 muškaraca, žena i djece, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, u gradu Bijeljini.	1-2. april 1992.
2	Bosanska Krupa	2.1 Ubistvo više nesrpskih civila.	21-22. april 1992.
3	Bosanski Novi	3.1 Više civila ne-Srba ubijeno je tokom protjerivanja ne-Srba iz Blagaj Japre i okolnih područja.	9. 6. 1992.
		3.2 Srpske snage ubile su više nesrpskih mještana zaseoka Alići.	23. 6. 1992.
4	Bratunac	4.1 Pored rijeke u Glogovi ubijeno oko 65 civila ne-Srba.	9. 5. 1992.
5	Brčko	5.1 Ubistvo oko 10 muškaraca ne-Srba ispred hotela Posavina u Brčkom.	4. 5. 1992.
		5.2 Ubistvo više muškaraca Muslimana u selu Mujkići.	7. 5. 1992.
		5.3 Pogubljenje više civila na pijaci u Starom Gradu u Brčkom.	7. 5. 1992.
		5.4 Više Muslimana muškog pola ubijeno u policijskoj stanici i njenoj okolini.	8. 5. 1992.
		5.5 Jedna starija Muslimanka ubijena je kad su joj u kuću upali srpska policija i pripadnici paravojnih formacija.	21. 6. 1992.
6	Foča	6.1 Srpski vojnici pogubili su više muškaraca ne-Srba u Đidevu.	20. 4. 1992.
		6.2 Srpski vojnici ubili su najmanje 5 bosanskih Muslimana u vojnom skladištu u Filipovićima.	26. 4. 1992.
		6.3 Ubistvo više civila, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata iz sela Jeleč.	Između 1. i 10. maja 1992.
		6.4 U Bavčićima ubistvo 13 muškaraca Muslimana.	19. 5. 1992.
		6.5 Devet muškaraca Muslimana ubijeno u tunelu u Miljevini.	1. 6. 1992.
		6.6 Srpski vojnici su u Brodu pogubili 14 Muslimana iz Trnovače.	22. 6. 1992.
		6.7 Kod Trošnja, grupa mještana Muslimana koja se krila u šumi ubijena je prilikom pokušaja bijega nakon što su uhvaćeni.	7. 7. 1992.
7	Gacko	7.1 Prilikom napada na sela Kula i Meduljići ubijene su desetine nesrpskih civila, među kojima je bilo starijih muškaraca, žena i djece.	17. 6. 1992.
		7.2 Kod planine Zelengora ubijeno je više ne-Srba.	Između 18. i 23. juna 1992.

8	Ilijaš	8.1 Dana 5. juna 1992. ili otprilike tog datuma, ubijeno je 18 bosanskih Muslimana, mještana sela Lješevo.	4.5. juni 1992.
9	Ključ	9.1 Dana 30. maja 1992. ili otprilike tog datuma, pogubljenje bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata iz sela Prhovo, među njima žena i djece, u Prhovu i na putu za Peći.	30. maj - 1. juni 1992
		9.2 Ubistvo više civila, među kojima je bilo žena i djece, iz zaseoka Džaferagići.	10. 7. 1992.
		9.3 U Biljanima je ubijeno najmanje 30 starijih muškaraca Muslimana.	10. 7. 1992.
10	Kotor Varoš	10.1 U gradu Kotor Varoši, u Domu zdravlja i njegovoj okolini ubijeno je oko 13 ne-Srba.	25. 6. 1992.
		10.2 Dana 13. augusta 1992. ili otprilike tog datuma, ubistvo 17 bosanskih Muslimana, muškaraca iz sela Dabovci.	13. 8. 1992.
		10.3 Ubistvo više muškaraca ne-Srba u džamiji u Hanifićima.	15. 8. 1992.
11	Nevesinje	11.1 Ubistvo jednog Muslimana muškog pola.	15. 6. 1992.
		11.2 Ubistvo jednog Muslimana muškog pola u policijskoj stanici.	16. 6. 1992.
		11.3 Ubistvo više civila, ne-Srba iz sela Žulja.	1. 6. 1992.
		11.4 Desetine civila ne-Srba, među kojima je bilo žena i djece, ubijeno je u Lipovači i Dubrovači.	Juni - juli 1992.
		11.5 Kod Kisera, srpski vojnici ubili su oko 17 civila bosanskih Muslimana.	1. 7. 1992.
12	Novi Grad	12.1 Muslimani koji su bježali iz Ahatovića dočekani su u zasjedi i uhvaćeni. Srpski vojnici su pogubili 15 zarobljenih muškaraca.	29. 5. 1992.
		12.2 Na mostu u Bojniku ubijeno je više muškaraca Muslimana.	1. 6. 1992.
13	Prijeđor	13.1 Od maja do juna 1992. godine, ubijeno je više ne-Srba u Kozarcu i okolini.	Maj - juni 1992.
		13.2 Ubistvo više ne-Srba u kući Mehmeda Šahorića u Kamičanima.	26. 5. 1992.
		13.3 U Hambarinama i Behlićima, ubijena su najmanje 3 bosanska Muslimana.	11. juni - 1. juli 1992.
		13.4 U Hambarinama je ubijeno više ne-Srba.	23. 5. 1992.
		13.5 Ubistvo više ne-Srba u selu Jaskići.	14. 6. 1992.
		13.6 U području Brda, među ostalim u selima Čarakovo i Bišćani, ubijeni su brojni ne-Srbi.	Maj - juli 1992.
		13.7 Ubistvo više ne-Srba u selu Briševo.	24. 7. 1992.
		13.8 Ubistvo više ne-Srba u rudniku željezne rude Ljubija/Kipe 25. jula 1992. ili oko tog datuma.	25. 7. 1992.
		13.9 Ubijeno više ne-Srba na fudbalskom stadionu u Ljubiji.	25. 7. 1992.
		13.10 Ubistvo više ne-Srba u Tomašici.	3. 12. 1992.

14	Sanski Most	14.1 Dana 25. maja 1992. ili oko tog datuma, ubistvo više od 30 žena i djece, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata u selu Hrustovo.	31. 5. 1992.
		14.2 Ubistvo više ne-Srba između Begića i mosta Vrhpolje.	31. 5. 1992.
		14.3 U Kenjarima, 19 muškaraca bosanskih Muslimana ubijeno je u kući Duje Banovića.	27. 6. 1992.
		14.4 U Budinu je ubijeno više ne-Srba.	1. 8. 1992.
15	Sokolac	15.1 U selu Točionik, Srbi su ubili oko 7 mještana nesrpske nacionalnosti.	21. 7. 1992.
		15.2 U selu Meljine, ubijene su 3 starije ne-Srpkinje.	31. 7. 1992.
		15.3 U selu Žulj ubijena su dva muškarca nesrpske nacionalnosti.	1. 8. 1992.
		15.4 U selu Novoseoci, ubijeno je oko 44 muškaraca ne-Srba.	22. 9. 1992.
16	Višegrad	16.1 Tokom cijelog mjeseca juna 1992., na raznim mostovima na Drini pogubljene su stotine bosanskih Muslimana, muškaraca, žena i djece iz Višegrada.	Maj / juni 1992.
		16.2 Ubistvo više od šezdeset bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, mještana sela Koritnik.	14. 6. 1992.
		16.3 U naselju Bikavac, oko 70 civila, bosanskih Muslimana i drugih ne-Srba, živi su spaljeni u kući koju su zapalili pripadnici srpskih paravojnih jedinica pod vodstvom Milana Lukića.	27. 6. 1992.
17	Vlasenica	17.1 Dana 2. maja 1992., ili otprilike tog datuma, ubistvo dvanaestak muškaraca bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata iz sela Drum.	2. 5. 1992. juni 1992. ?
		17.2 Dana 16. maja 1992. ili otprilike tog datuma, ubistvo više od 60 bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, muškaraca, žena i djece iz sela Zaklopača.	16-05-1992
18	Zvornik	18.1 Ubistvo petnaest bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, muškaraca iz grada Zvornika.	9. 4. 1992.
		18.2 Više nesrpskih civila, među kojima je bilo žena i djece, ubijeno je u garaži u mjestu Rašidov Han.	28/29. april 1992.
		18.3 U Drinjači, ubijeno je najmanje 55 muškaraca bosanskih Muslimana.	30. 5. 1992.

PRILOG B
LIŠAVANJE ŽIVOTA POVEZANO SA ZATOČENIČKIM
OBJEKTIMA

Br.	Opština	Žrtve (ubijeni)	Datum
1	Banja Luka	1.1 Više nesrpskih zatočenika prevezenih iz Sanskog Mosta, ubijeno je po dolasku u logor Manjača.	Početak juna 1992.
		1.2 Više muškaraca ne-Srba ubijeno je tokom zatočeništva na Manjači.	Između 6. juna i 18. septembra 1992.
		1.3 Nekoliko zatvorenika ne-Srba ugušilo se u kamionu prilikom prijevoza iz Sanskog Mosta do Manjače.	1. 7. 1992.
		1.4 Više ne-Srba iz Omarske i/ili Keraterma ubijeno je po dolasku na Manjaču.	6. 8. 1992.
2	Bosanska Krupa	2.1 Više nesrpskih zatočenika ubijeno je dok su bili zatočeni u osnovnoj školi "Petar Kočić" i prilikom prisilnog rada na liniji fronta.	Od juna do augusta 1992.
3	Bratunac	3.1 Najmanje 14 ne-Srba ubijeno je u zatočeništvu u školi "Vuk Karadžić".	10-16. maj 1992.
4	Brčko	4.1 Pogubljenje po prijekom postupku Muslimana zatočenih u logoru Luka.	8-16. maj 1992.
5	Čajniče	5.1 U lovačkom domu u Mostini ubijeni su deseci zatočenih ne-Srba.	19. 5. 1992.
6	Doboj	6.1 Više zarobljenih ne-Srba koji su bili zatočeni u Perčinovom disku, izvedeno je i ubijeno dok su u borbenim dejstvima služili kao živi štit.	12. 7. 1992.
7	Foča	7.1 Ubistvo najmanje 266 bosanskih Muslimana zatočenih u KP domu, od kojih je najmanje 36 ubijeno tokom mjeseca jula.	Od juna do decembra 1992.
8	Gacko	8.1 Pet bosanskih ne-Srba pogubljeno je u SUP-u u Gacku.	3. 7. 1992.
9	Kalinovik	9.1 Ubistvo, dana 5. augusta 1992. ili oko tog datuma, više od dvadeset zatočenika, bosanskih Muslimana iz Kalinovika, koji su odvedeni u KP dom u Foči, a kasnije ubijeni kod Jeleča, opština Foča.	5. 8. 1992.
10	Ključ	10.1 Masovno pogubljenje u školi u Velagićima, dana 1. juna 1992. ili otprilike tog datuma, više od stotinu bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, muškaraca iz sela Velagići.	1. 6. 1992.
11	Kotor Varoš	11.1 U novembru 1992., ubistvo približno sto devedeset bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, muškaraca iz sela Grabovice, u školi u Grabovicama.	1. 11. 1992.

12	Nevesinje	12.1 Više civila nesrpske nacionalnosti iz sela Sopilja, Borovčići, Lakat, Preskaja, Kljuna i okoline, koji su kraće vrijeme bili zatočeni u zijemljanskoj školi i toplani, izvedeni su i ubijeni.	26. 6. 1992.
13	Novi Grad	13.1 Više muškaraca nesrpske nacionalnosti izvedeno je iz logora Rajlovac i ubijeno.	1-13. juni 1992.
		13.2 Kod Srednjeg, ubijeno je 47 bosanskih Muslimana, muškaraca iz logora Rajlovac.	14. 6. 1992.
14	Pale	14.1 Na Palama je premlaćeno i ubijeno više zatočenih ne-Srba.	Maj-juli 1992.
15	Prijeđor	15.1 U logoru Omarska su ubijene stotine bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, što naročito uključuje pogubljenje, 20. jula 1992. ili otprilike tog datuma, više od 150 bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, muškaraca iz područja Brda kod Prijedora.	Maj-august 1992.
		15.2 Ubistvo više muškaraca nesrpske nacionalnosti u logoru Trnopolje.	28. maj - oktobar 1992.
		15.3 Pogubljenje, dana 24-25. jula 1992. ili otprilike tog datuma, oko sto pedeset bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, muškaraca zatočenih u prostoriji br. 3 u logoru Keraterm.	24. 7. 1992.
		15.4 Kod Hrastove Glavice, ubijeno je oko 100 ne-Srba, muškaraca odvedenih iz logora Keraterm i Omarska.	5. 8. 1992.
		15.5 Pogubljenje, dana 21. augusta 1992. ili otprilike tog datuma, oko 150 muškaraca bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata iz logora Trnopolje i grada Prijedora na planini Vlašić u Skender Vakufu.	21. 8. 1992.
16	Rogatica	16.1 Pogubljenje najmanje deset bosanskih Muslimana iz Višegrada dana 15. juna 1992. ili otprilike tog datuma.	15. 6. 1992.
		16.2 Ubistvo oko 27 muškaraca Muslimana odvedenih iz zatočeničkih objekata u Rasadniku.	15. 8. 1992.
17	Sanski Most	17.1 U Sanskom Mostu, više ne-Srba odvedenih iz logora Betonirka ubijeno je kod partizanskog groblja.	22. 6. 1992.
18	Teslić	18.1 U gradu Tesliću, najmanje je 5 muškaraca nesrpske nacionalnosti ubijeno u zgradi Teritorijalne odbrane.	1. 6. 1992.
		18.2 U logoru Pribinić, ubijeno je najmanje 7 ili 8 zatočenih ne-Srba.	Juni-oktobar 1992.
19	Vlasenica	19.1 Više zatočenih ne-Srba izvedeno je iz skladišta i ubijeno kod jame.	1. 6. 1992.
		19.2 Više zatočenih ne-Srba izvedeno je iz skladišta i pogubljeno na glavnom putu za Novu Kasabu.	1. 6. 1992.
		19.3 U logoru Sušica, ubijeno je više zatočenih muškaraca nesrpske nacionalnosti.	Juni i juli 1992.

20	Vogošća	20.1 Ubijeno je više zatočenih Muslimana koji su izvedeni na prisilni rad i da bi služili kao živi štit.	Od 30. maja do decembra 1992.
		20.2 Više zatočenika Muslimana iz zatočeničkog objekta Svrake ubijeno je dok su bili na prisilnom radu ili služili kao živi štit na liniji fronta.	Maj-decembar 1992.
21	Zvornik	21.1 Na Ekonomiji u Karakaju, ubijeno je više zatočenih ne-Srba.	12-14. maj 1992.
		21.2 U zgradi "Novog izvora" ubijena su najmanje dva zatočena muškarca nesrpske nacionalnosti.	1. 5. 1992.
		21.3 U junu 1992., ubijeno je više od trideset bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata zatvorenih u Domu kulture u Čelopeku.	9-26. juni 1992.
		21.4 Masovno ubistvo, dana 1.-5. juna 1992. ili otprilike tih datuma, oko 160 bosanskih Muslimana, muškaraca zatočenih u Tehničkoj školi u Karakaju.	1-5. juni 1992.
		21.5 Ubistvo, dana 5.-8. juna 1992. ili otprilike tih datuma, oko 190 zatvorenih bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata u Gerinoj klaonici.	5-8. juni 1992.

PRILOG C
OBJEKTI ZA ZATOČENJE

Br.	Opština	Naziv i/ili lokacija objekta za zatočenje
1	Banja Luka	1.1 Zatvor u Banjoj Luci
		1.2 Zgrada CSB-a u Banjoj Luci
		1.3 Mali logor
		1.4 Manjača
		1.5 Sportska dvorana
		1.6 Kasarna Kozara
		1.7 Kaštel
		1.8 Stari vojni logor
		1.9 Logor na stadionu Borik
2	Bijeljina	2.1 Poljoprivredna škola, Bijeljina
		2.2 Kasarna u Bijeljini
		2.3 KP dom Bijeljina
		2.4 SUP Bijeljina
		2.5 Batković
		2.6 Polje Janja
		2.7 Poljoprivredno dobro Novo Selo
		2.8 Vojno skladište Patkovača
		2.9 Šećerana
		2.10 Poljoprivredna zadruga Patkovača
		2.11 Utvrda
		2.12 Komunalno preduzeće "4. juli"
		2.13 Vanekov mlin
		2.14 Škola S. Haso
		2.15 Kuća Osmana Velagića u Janji
3	Bileća	3.1 Kasarna u Bileći (kompleks JNA "Moše Pijade")
		3.2 Policijska stanica u Bileći
		3.3 Zatvor u Bileći
		3.4 Zgrada iza SUP-a u Bileći
		3.5 Đački dom
4	Bosanska Krupa	4.1 Škola u Jasenici
		4.2 Škola "Petar Kočić"
		4.3 Osnovna škola Otoka
		4.4 Osnovna škola Suvaja
		4.5 Osnovna škola Gorinja
		4.6 Osnovna škola Arapuša
5	Bosanski Novi	5.1 Preduzeće Japra
		5.2 Zatvor na stadionu u Bosanskom Novom (Mlavke)
		5.3 Selo Blagaj
		5.4 Policijska stanica u Bosanskoj Kostajnici
		5.5 Vatrogasni dom
		5.6 Hotel Una
		5.7 Vatrogasna stanica

		5.8 Osnovna škola
		5.9 Suha Međa
		5.10 Privatne kuće Ekića
		5.11 Policijska stanica u Bosanskom Novom
6	Bosanski Petrovac	6.1 Logor drvosječa Kozila
		6.2 Policijska stanica u Bosanskom Petrovcu
		6.3 Kamenica (moguće u susjednoj opštini Titov Drvar)
		6.4 Sportski centar
		6.5 Autobusna stanica
		6.6 Hotel
		6.7 Jasikovac
		6.8 Vrtoče
		6.9 Radničke barake u Oštrelju
7	Bratunac	7.1 Bjelovac
		7.2 Fudbalski stadion u Bratuncu
		7.3 Policijska stanica u Bratuncu
		7.4 Škola "Vuk Karadžić"
		7.5 Stadion
		7.6 Skladište
		7.7 Zadrugna zgrada u Kravicama
		7.8 Osnovna škola Konjević Polje
		7.9 Podrum "Express Restauraanta"
8	Brčko	8.1 Vatrogasna stanica u Brčkom
		8.2 Bolnica u Brčkom
		8.3 Preduzeće "Laser" u Brčkom
		8.4 Drvena džamija - Kolobara
		8.5 Kasarna u Brčkom
		8.6 Brezovo Polje
		8.7 Logor Luka
		8.8 Hotel "Posavina"
		8.9 SUP Brčko
		8.10 Pravoslavna crkva
		8.11 Restoran "Vestfalija"
		8.12 Fudbalski stadion
		8.13 Osnovna škola Lončari
		8.14 DTV Partizan
		8.15 Poljoprivredna zadruga Pelagićevo
		8.16 Srušene vile u Potočarima
9	Čajniče	9.1 Lovački dom u Mostini (spremnik za gorivo na istoj lokaciji u Mostini)
		9.2 Policijska stanica Čajniče
		9.3 Škola
10	Čelinac	10.1 Policijska stanica Čelinac
		10.2 Osnovna škola "Miloš Dujic", Čelinac
		10.3 Popovac
		10.4 Banka SDK, Čelinac
11	Doboj	11.1 Kasarna JNA "4. juli"

		11.2 Perčinov disko
		11.3 Logor Šešlija
		11.4 "Skladište u Usori"
		11.5 Bare
		11.6 Centralni zatvor u Doboju (Spreča)
		11.7 Hangari u Doboju
		11.8 "Usora"
		11.9 SUP Doboje
		11.10 Željeznička stanica
		11.11 SRC Ozren (sportsko-rekreacioni centar)
		11.12 Srednjoškolski centar (SŠC)
		11.13 Fabrika guma u Barama
		11.14 Zatvor u rudniku Stanari
		11.15 Osnovna škola Stanari
		11.16 Rukometno igralište
		11.17 Bosanka
		11.18 Fabrika dalekovoda Rudanka
		11.19 Selo Kotorsko
		11.20 Hangar PD Majeveca
		11.21 Vojni objekti Putnikovo brdo
		11.22 Seona
		11.23 Osnovna škola Grapska
		11.24 Kasarna Miljkovac
		11.25 Radnja Piperi
		11.26 Kasarna Ševarlije
		11.27 Podnovlje
		11.28 Vinska
		11.29 Majevec
		11.30 Ozren Kesten
12	Donji Vakuf	12.1 Đurdina kuća, Donji Vakuf
		12.2 Policijska stanica u Donjem Vakufu
		12.3 Skladište TO-a, Donji Vakuf
		12.4 Skladište "Vrbasprometa", Donji Vakuf
		12.5 Kasarna Daljan
		12.6 Osnovna škola Oborci
		12.7 Hotel Semešnica
		12.8 Obdanište
		12.9 Garaža u kući Ivice Stanka
		12.10 Garaža u kući Lončar Gorana
		12.11 Hotel Vrbas
		12.12 Zgrada željezničke stanice Oborci
13	Foča	13.1 Srednjoškolski centar
		13.2 Srednja škola (vjerovatno isto kao gore)
		13.3 Karamanova kuća
		13.4 Sportska dvorana "Partizan"
		13.5 Restoran preko puta KP doma
		13.6 Radničke barake u Buk Bijeloj

		13.7 Bolnica u Foči
		13.8 KP dom, Foča
		13.9 Motel Bukovica
		13.10 Policijska stanica Miljevina
		13.11 Vojno skladište TO-a, naselje Livade
		13.12 Brioni
		13.13 Privatna kuća Slobodana Matovića
		13.14 Kaznionica u Velečevu
		13.15 Ženski logor u privatnoj kući u Miljevini
		13.16 Otkupna stanica Podeđe
		13.17 Osnovna škola Brod na Drini
		13.18 Vojno skladište u Čohodar mahali
		13.19 Muslimanska kuća u Trnovači
		13.20 Srednja škola u Foči
		13.21 Privatna kuća Muniba Hodžića
		13.22 Presjeka Ustikolina
		13.23 Privatni stan Asime Džanko u mjestu Donde Polje
		13.24 Privatne kuće u selu Đidevo
14	Gacko	14.1 Pošta u Avtovcu
		14.2 SUP Gacko
		14.3 Kasarna Avtovac u Gackom
		14.4 Fazlagića kula
		14.5 Termoelektrana
		14.6 Samački hotel
15	Hadžići	15.1 Štab Civilne zaštite u Hadžićima
		15.2 Fabrika Coca-Cole u Hadžićima
		15.3 Kulturni, sportski i rekreacioni centar KSIRC (poznat pod nazivom Sportski centar Hadžići)
		15.4 Garaža opštinske zgrade u Hadžićima (poznata i pod nazivom garaža Hadžići)
		15.5 Sportski centar Hadžići
		15.6 Barake "Vranice" u Hadžićima.
16	Ilidža	16.1 Zgrada SJB-a na Ilidži
		16.2 Stara zgrada Doma zdravlja na Ilidži
		16.3 Logor Lužani Ilidža
		16.4 Zgrada CK na Ilidži (Crveni krst)
		16.5 OŠ "27. juli" na Ilidži
17	Ilijaš	17.1 Osnovna škola Bioča
		17.2 Podrumi zatvora u Ilijašu
		17.3 Škola Gornja Bioča
		17.4 Zgrada SUP-a u Ilijašu
		17.5 Sladište "Iskra" u Podlugovima, zatočenički centar u Podlugovima, škola u Podlugovima, željeznička stanica u Podlugovima.
		17.6 Osnovna škola "27. juli" u Ilijašu.
		17.7 Policijska stanica Ilijaš - zatvor
18	Kalinovik	18.1 Osnovna škola u Ulogu

		18.2 Osnovna škola u Kalinoviku
		18.3 Policijska stanica u Kalinoviku
		18.4 Skladište baruta Jelašačko polje.
		18.5 Osnovna škola "Miladin Radojević"
		18.6 Silos žita / skladište baruta Ponor
		18.7 Poljoprivredno dobro Pavlovac
19	Ključ	19.1 Policijska stanica u Ključu
		19.2 Osnovna škola "Nikola Mačkić"
		19.3 Škola u Sitnici
		19.4 Barake u Gornjoj Sanici
		19.5 Željeznička stanica Gornja Sanica
		19.6 Sportska dvorana
		19.7 Osnovna škola u Biljanima
20	Kotor Varoš	20.1 Alagićev kafić u Vrbanjcima
		20.2 Fabrika "Jelšingrad", Kotor Varoš
		20.3 Osnovna škola u Kotor Varošu
		20.4 Policijska stanica u Kotor Varošu
		20.5 Zatvor u Kotor Varošu (Stari zatvor)
		20.6 Škola u Maslovarama
		20.7 Pilana
		20.8 Srednjoškolski centar (SŠC)
		20.9 Stari sud
		20.10 Šiprage
		20.11 Kozara
		20.12 Dom zdravlja
		20.13 Osnovna škola u Grabovici
		20.14 Benzinska stanica u Vrbanjcima
		20.15 Đevdin kafić u Vrbanjcima
		20.16 Osnovna škola
		20.17 Popovac Čelinac
21	Nevesinje	21.1 Podrum toplane u Kilavcima
		21.2 Logor na Boračkom jezeru
		21.3 Gornje Rakitno
		21.4 Fabrika alata
		21.5 Radionica alata
		21.6 Podrum kuće u Borcima
22	Novi Grad	22.1 Kasarna Rajlovac (uključujući kasarnu, hangar Rajlovac, cisterne za gorivo)
23	Novo Sarajevo	23.1 Krizni štab Šoping centar na Grbavici
		23.2 Zatvor Kula
		23.3 Garaže i podrumi na Grbavici, N. Sarajevo
		23.4 Trgovina "Digitron Buje", N. Sarajevo
		23.5 Prostorije MZ (mjesne zajednice) Vrace, N. Sarajevo
		23.6 Kasarna Lukavica, kasarna "Slaviša Vajner Čiča", Lukavica
24	Pale	24.1 Izviđačka kuća Pale
		24.2 Gimnastička sala škole na Palama
		24.3 SUP Pale

		24.4 Bivši bioskop na Palama
		24.5 Hotel "Koran" na Palama
25	Prijedor	25.1 Kasarna u Prijedoru
		25.2 Policijska stanica u Prijedoru
		25.3 Komandno mjesto Miska Glava
		25.4 Omarska
		25.5 Logor Keraterm
		25.6 Trnopolje
		25.7 Osnovna škola u Kozarcu
		25.8 Željeznička stanica u Ljubiji
		25.9 Stari Majdan, Ljubija
		25.10 Stadion u Ljubiji
		25.11 Fabrika gume PROTEKTIRNICA u Brezičanima
		25.12 Selo Mravinj
		25.13 Mjesni ured Orlovac
		25.14 Osnovna škola Donji Garevci
		25.15 "Elektrokozarac" Kozarac
		25.16 Sandučara Kozarac
		25.17 Stadion u Kozarcu
		25.18 Crkva u Krkićima
		25.19 Hladnjača
		25.20 Selo Vitlovska
		25.21 Hotel Mrakovica
		25.22 "Bosnamontaža"
		25.23 Stočna pijaca
		25.24 Autobusna stanica u Zecovima
		25.25 Željeznička stanica Kozarac ili Trnopolje
		25.26 Željeznička stanica Petrov Gaj
		25.27 Stočna pijaca Omarska
		25.28 Sportska dvorana "Mladost"
		25.29 Stara pilana u Kozarcu
		25.30 Dom kulture Kozarac
		25.31 Brezine
		25.32 Tukovi
		25.33 Kratelj
		25.34 Karan
		25.35 Dom kulture Čela
		25.36 Osnovna škola Kevljani
		25.37 Elementara
		25.38 Dvije lokacije za zatočenje u Brezičanima
		25.39 Sportski centar
		25.40 Rudnik Ljubija
		25.41 Osnovna škola u Sivicima kod Trnopolja
		25.42 Kućice OSC Benkovac
		25.43 Majdan
		25.44 Crna kuća
		25.45 Ciglane

		25.46 Jaruge
		25.47 Pozorište
		25.48 Topola
		25.49 Tomašica
		25.50 Šarena crkva u Hrničima
		25.51 Fabrika keramičkih pločica Urije
		25.52 Fabrika TOMEX u Ljubiji
		25.53 Vatrogasna stanica u Ljubiji
		25.54 "Velepromet" Prijedor
		25.55 "Kozaraputevi" Prijedor
		25.56 Štamparija Kozarac
		25.57 Fabrika sokova "Prijedorčanka" Brezičani
		25.58 Autobusna stanica Žeger Čarakovo
26	Rogatica	26.1 Srednja škola u Rogatici
		26.2 Poljoprivredno dobro Rogatica
		26.3 Škola u Rogatici
		26.4 Trg u Rogatici
		26.5 Zgrada korištena za stočni sajam u Rasadniku, zatvor u Rasadniku, "Sladara" u Rogatici, "soba u Rasadniku".
		26.6 Škola "Veljko Vlahović", Rogatica
		26.7 SUP Rogatica
		26.8 Ergela konja Borike
		26.9 Planinarski dom Podgoj
		26.10 Crkveni dom
27	Rudo	27.1 Kasarna JNA
		27.2 Rekreacioni centar
28	Sanski Most	28.1 Logor zarobljenika Betonirka
		28.2 Sportska dvorana "Hasan Kikić" u Sanskom Mostu.
		28.3 Hala "Krings" u Sanskom Mostu.
		28.4 Vojna garaža u Sanskom Mostu
		28.5 Policijska stanica u Sanskom Mostu
		28.6 Sportska dvorana "Krkojevci" u Sanskom Mostu
		28.7 Zatvor u Sanskom Mostu
		28.8 Lušci Palanka (SUP)
		28.9 Centralni zatvor Sana
		28.10 Osnovna škola "Narodni front"
		28.11 Kamengrad
		28.12 Osnovna škola "Gornja Mahala"
		28.13 Kuća Sime Miljuša
		28.14 Keramika
		28.15 Lufani
		28.16 Stari Majdan
		28.17 Podvidača
		28.18 Hotelska kotlovnica
		28.19 Šekovci
		28.20 Trnova - kuća Senada Šupuka
		28.21 Škola u Kozici

		28.22 Škola u Tomini - kotlovnica
29	Šipovo	29.1 Šipovo SUP
30	Sokolac	30.1 Osnovna škola Čavarine
		30.2 Osnovna škola "Slaviša Vajner Čiča"
		30.3 Stočna farma Podromanija
		30.4 Pošta Knežina
		30.5 Gimnastička sala osnovne škole
		30.6 Stanica zimske službe
		30.7 Pogoni KTK Knežina
		30.8 ŠIPAD Romanija
		30.9 Privatne kuće u Čavarliji
		30.10 Klaonica Sokolac
31	Teslić	31.1 Skladište TO-a u Tesliću
		31.2 "Hangar" u TO-u
		31.3 Policijska stanica Teslić
		31.4 Centar za pritvor u Pribiniću
		31.5 Škola "Mladost"
		31.6 SUP Teslić
		31.7 Zatvor u Tesliću
		31.8 Zgrada TO-a u Tesliću
		31.9 Pošta u Pribiniću
		31.10 Stadion fudbalskog kluba "Proleter"
		31.11 Lječilište Banja Vrućica
		31.12 Perčina vila
		31.13 Hangari
		31.14 Centralni zatvor
		31.15 Stanovi Grabovica
		31.16 Kotorsko Bare
		31.17 Kasarna
		31.18 Grapska
32	Vlasenica	32.1 Policijska stanica Vlasenica
		32.2 SUP u Vlasenici
		32.3 Zatvor u Vlasenici
		32.4 Srednja škola u Vlasenici
		32.5 Stadion u Vlasenici
		32.6 Sušica
		32.7 Igralište u Kasabi
		32.8 Pilana Milići
		32.9 Osnovna škola
		32.10 Zadrugne štale u Piskavicama
		32.11 Srednjoškolski centar (SŠC)
		32.12 Hotel Panorama
		32.13 Srednjoškolska sala
		32.14 Vojnička sportska dvorana
		32.15 Dom kulture Milići
		32.16 Logor Luka
		32.17 Peradarska farma Šošari

33	Vogošća	33.1 Planija kuća u Svrakama: centar za pritvaranje u Planjinoj kući
		33.2 Bunker (na putu Svrake-Vogošća)
		33.3 Semizovac (kasarna, "House in", Planjina kuća)
		33.4 Zgrada preduzeća "Kisikana"
		33.5 Distribicioni centar preduzeća UPI
		33.6 Bolnica Jagomir – Centar
		33.7 Nakeova garaža
		33.8 Policijska stanica Vogošća
		33.9 Hotel Park
34	Zvornik	34.1 Fabrika "Novi izvor" (ciglana), Karakaj
		34.2 Zgrada preduzeća pod nazivom "Novi izvor" (uprava gorepomenutog preduzeća)
		34.3 Štab CS Orahovac
		34.4 Zatvor u blizini "Novog izvora".
		34.5 Fabrika "Standard", Karakaj
		34.6 Zatvor u Zvorniku
		34.7 SUP u Zvorniku
		34.8 Čelopek. Zgrada poznata pod nazivom Dom kulture.
		34.9 Fabrika "Ekonomija", Karakaj, poljoprivredno dobro "Ekonomija", Karakaj (dio gorepomenutog)
		34.10 KTS (Tehnička škola Karakaj) u Zvorniku
		34.11 Policijska stanica u Zvorniku
		34.12 Bioskop u Pilici
		34.13 Gerina klaonica
		34.14 Škola u Kneževićima
		34.15 Ciglana u Karakaju
		34.16 Stadion u Diviću
		34.17 Ulaz upravne zgrade
		34.18 Fabrika "Alhos"
		34.19 Fabrika "Standard"
		34.20 Preduzeće "Hladnjača"
		34.21 Omladinsko naselje
		34.22 Sportska dvorana
		34.23 Dom kulture Drinjača
		34.24 Orahovac Karakaj
		34.25 Kuća Paše Salihović u Liplju i osnovna škola
		34.26 Motel Vidikovac

PRILOG D
UNIŠTAVANJE KULTURNIH SPOMENIKA I SVETIŠTA

Br.	Opština	Naziv i/ili lokacija džamije ili crkve
1	Bijeljina	1.1 Džamija u gradu Bijeljini
2	Bosanska Krupa	2.1 Džamija u gradu Bosanska Krupa 2.2 Katolička crkva u gradu Bosanska Krupa
3	Bosanski Novi	3.1 Gradska džamija u gradu Bosanski Novi 3.2 Džamija na Urijama 3.3 Džamija u Prekosanju 3.4 Katolička crkva u Bosanskoj Kostajnici 3.5 Džamija u Bosanskoj Kostajnici 3.6 Džamija u Blagaj Japri 3.7 Katolička crkva u gradu Bosanskom Novom 3.8 Džamija Vidorije 3.9 Blagaj Rijeka 3.10 Stara Suhača 3.11 Džamija u Suhači
4	Bosanski Petrovac	4.1 Džamija u Bjelaju 4.2 Džamija br.1 u gradu Bosanskom Petrovcu 4.3 Džamija br.2 u gradu Bosanskom Petrovcu 4.4 Džamija br.3 u gradu Bosanskom Petrovcu 4.5 Džamija u Rašnovcu
5	Bratunac	5.1 Džamija u Glogovi 5.2 Džamija u gradu Bratuncu
6	Brčko	6.1 Džamija br.1 u gradu Brčkom 6.2 Džamija br.2 u gradu Brčkom 6.3 Džamija br.3 u gradu Brčkom
7	Čajniče	7.1 Džamija br.1 u gradu Čajniču 7.2 Džamija br.2 u gradu Čajniču 7.3 Džamija u Međurječju
8	Čelinac	8.1 Džamija br.1 u gradu Čelincu 8.2 Džamija br.2 u gradu Čelincu 8.3 Mesdžid u Basićima
9	Doboj	9.1 Džamija br.1 u gradu Doboju 9.2 Džamija br.2 u gradu Doboju 9.3 Džamija br.3 u gradu Doboju 9.4 Katolička crkva u gradu Doboju 9.5 Džamija u Gornjoj Grapskoj
10	Donji Vakuf	10.1 Dusića džamija u gradu Donjem Vakufu 10.2 Bašdžamija u gradu Donjem Vakufu 10.3 Fadilova džamija u gradu Donjem Vakufu 10.4 Džamija u Torlakovcu 10.5 Džamija u Korenićima
11	Foča	11.1 Aladža džamija u gradu Foči 11.2 Džamija u Jeleču

		11.3 Džamija u Donjem Polju
		11.4 Džamija Čehotina
12	Hadžići	12.1 Džamija u Grivićima, Donji Hadžići
		12.2 Džamija u Hadžićima
13	Ilijaš	13.1 Džamija u Starom Ilijašu
		13.2 Džamija u Ilijašu
		13.3 Džamija u Misoči
		13.4 Mekteb u Bioči
14	Kalinovik	14.1 Džamija u Ulogu
		14.2 Džamija u Hotovlju
15	Ključ	15.1 Džamija u Biljanima
		15.2 Džamija u Velagićima
		15.3 Džamija u Krasuljama
		15.4 Džamija u Pudin Hanu
		15.5 Džamija u Tičevićima
		15.6 Džamija u gradu Ključu
		15.7 Džamija u Sanici
16	Kotor Varoš	16.1 Džamija u Hanifićima
		16.2 Džamija u gradu Kotor Varoši
		16.3 Džamija u Vrbanjcima
		16.4 Džamija u Hrvaćanima
		16.5 Džamija u Ravni
		16.6 Džamija u Vraniću
		16.7 Džamija u Donjoj Varoši
		16.8 Džamija u Večićima
		16.9 Nova džamija u Večićima
17	Nevesinje	17.1 Džamija br.1 u gradu Nevesinju
		17.2 Džamija br.2 u gradu Nevesinju
		17.3 Džamija br.3 u gradu Nevesinju
		17.4 Džamija u Kljuni
		17.5 Džamija u Ahatovićima
18	Prijedor	18.1 Katolička crkva u Briševu
		18.2 Džamija u Hambarinama
		18.3 Džamija u Puharskoj
		18.4 Mutnička džamija u Kozarcu
		18.5 Katolička crkva u gradu Prijedoru
		18.6 Džamija u Bišćanima
		18.7 Mekteb u Sivcima
		18.8 Džamija u Donjoj Ljubiji
		18.9 Džamija u Brđanima
		18.10 Džamija u Kamićanima
		18.11 Džamija u Hambarinama
19	Prnjavor	19.1 Džamija u gradu Prnjavoru
		19.2 Džamija u Lišnji
		19.3 Džamija u Purači
20	Rogatica	20.1 Džamija Arnaudija u gradu Rogatici
		20.2 Džamija br.2 u gradu Rogatici

		20.3 Džamija u Kramer Selu
		20.4 Džamija u Lubardićima
		20.5 Džamija u Vragalovima
21	Rudo	21.1 Džamija u gradu Rudo
		21.2 Džamija u Omačini
		21.3 Džamija u Strmici
		21.4 Džamija u Strgačini
22	Sanski Most	22.1 Džamija u Donjem Kamengradu
		22.2 Džamija u Kamengradu
		22.3 Džamija u Kukavicama, Hrustovo
		22.4 Džamija u Keranovićima, Hrustovo
		22.5 Džamija u Starom Majdanu
		22.6 Džamija u Pobriježju
		22.7 Džamija u gradu Sanskom Mostu
		22.8 Džamija u Lukavici
		22.9 Džamija u Šehovcima
23	Šipovo	23.1 Džamija u Starom Šipovu
		23.2 Džamija u Bešnjevu
		23.3 Džamija u Pljevi
24	Sokolac	24.1 Džamija u Kruševcima
25	Teslić	25.1 Katolička crkva u gradu Tesliću
		25.2 Džamija u Stenjaku
		25.3 Džamija u Barićima
26	Višegrad	26.1 Džamija u gradu Višegradu
27	Vlasenica	27.1 Džamija u Vlasenici
28	Vogošća	28.1 Džamija u Semizovcu
		28.2 Džamija na Kobiljoj Glavi
29	Zvornik	29.1 Džamija u Diviću
		29.2 Džamija u Hasićima
		29.3 Džamija u Liplju
		29.4 Džamija u Samarima